

Helsingin kaupunkiympäristölautakunnalle

RIISTAVUORIRYHMÄN MUISTUTUS Haagan liikenneympyrän ja Vihdintien kaavaehdotukseen nro 12756/8.11.2022, HEL 2022-003717.

Riistavuoriryhmä antaa kaavoitukseen osallisena maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n nojalla otsikossa mainitusta kaava-asiasta jäljempänä selostetun muistutuksen. Muistutus on rajattu Haagan liikenneympyrään, Vihdintiehen, Riistavuorenpuistoon ja siihen läheisesti liittyviin puistoalueisiin. Ryhmä ei ole yksityiskohtaisesti käsitellyt liito-oravien ja muiden suojeltavien lajien suojeluun liittyviä kysymyksiä. Niistä Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Kaupunkiluontoyhdistys antanevat asiantuntevan muistutuksen.

1. Liikenneympyrän ja Vihdintien kaavat on erotettava toisistaan.

Haagan liikenneympyrää ja Vihdintietä koskevat kaavaehdotukset on niputettu yhdeksi kaavaksi. Se ei ole tarkoituksenmukaista. Liikenneympyrän kaava on tiettävästi kiireellinen, koska halutaan päästä rakentamaan Haagan perhekeskusta ja terveys- ja hyvinvointikeskusta alueelle. Vihdintien kaavaa taas perustellaan ns. pikaraitiotiellä ja sen yhteyteen kaavaillulla mittavalla asuntotuotannolla. Mikäli kaavahanke viivästyy Vihdintiehen liittyvien valitusten vuoksi, se hidastaa myös liikenneympyrän kaavoituksen etenemistä. Siksi liikenneympyrä on irrotettava omaksi erilliseksi kaavahankkeeksi.

Vihdintie tulisi irrottaa kaavaehdotuksesta käsiteltäväksi yhdessä Riistavuorenpuistoa koskevan kaavaehdotuksen kanssa, johon se asiallisesti kuuluu. Tätä koskeva ehdotus on ilmoitettu saatavan lautakuntaan jo vuoden 2023 syksyllä.

2. Aika on kulkenut Vihdintien raitiotien ohi.

Ajatus Vihdintien ns. pikaraitiotiestä syntyi yleiskaavaa valmisteltaessa vuosina 2014-2015. Se omaksuttiin Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelmaluonnoksessa sekä silloisen kaupunkiympäristölautakunnan 11.6.2019 hyväksymässä kaavarungossa. Sen jälkeen on tilanne kuitenkin oleellisesti muuttunut.

Espoon kaupunki ja valtio ovat päättäneet Espoon kaupunkiradan rakentamisesta. Siinä Kaukalahdesta Helsinkiin saadaan erilliset raiteet kauko- ja lähiliikenteelle. Se mahdollistaa junien vuorotiheyden merkittävän lisäämisen ja kulun häiriöttömyyden. Kaupunkiradan rakentamisen aloittamiseen on varattu rahaa Espoon ensi vuoden talousarviossa. Radan on kaavailtu valmistuvan vuonna 2028. Sen jatkeella, mm. Histan alueella, on odotettavissa huomattavaa rakentamista, mikä myös johtaa junien lisääntymiseen. Valimon asemaa on tarkoitus pidentää Vihdintien alle saakka ja rakentaa siltä suora kulkuyhteys Riistavuoren puolelle. Asemalta pääsisi junalla Helsingin keskustaan 10 minuutissa.

Raide-Jokeri valmistuu vuoden 2023 kuluessa. Sen pysäkiltä pääsee ajamalla yhden pysäkinvälin tai kävelemällä 300 metriä Huopalahden asemalle, jolta tiheään kulkevat junat vievät keskustaan 7-8

minuutissa. Niille, jotka pyrkivät Mannerheimintielle, on tarjolla lukuisia Vihdintietä kulkevia busseja, jotka vievät keskustaan 15-20 minuutissa.

Riistavuoren puisto tulee vastaisuudessa olemaan lähes kokonaan jalankulkuetäisyydellä (HSL:n normi 400 m) raideliikenteen tulevista pysäkeistä (ks. kartta). Vain pieni osa käsittäen puiston keskiosan näköalakallion jää ulkopuolelle, mutta sille ei kallion huomattavista maisema-arvoista ja laajasta virkistyskäytöstä johtuen tule muutoinkaan rakentaa.

Haagan ja Munkkiniemen välillä ei ole niin suurta liikennetarvetta, että se edellyttäisi bussia suurempaa kapasiteettia. Äskettäin uudistettu linja 52 palvelee tätä tarvetta hyvin.

Vihdintien raitiotielle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää liikenteellisiä perusteita. Sen rakentaminen olisi veronmaksajien rahojen tarpeetonta tuhlausta.

Mikäli raitiotie katsotaan tarpeelliseksi Huopalahdentien yhteyteen kaavaillun asuntorakentamisen vuoksi, se voitaisiin rakentaa Haagan liikenneympyrään asti, mitä Pro Haaga r.y. jo pari vuotta sitten on ehdottanut.

3. Vihdintien-Kaupintien raitiotielle ei ole asuntopoliittisia perusteita.

Vihdintien raitiotie kytkeytyy olennaisesti Riistavuorenpuiston ja radan pohjoispuolella olevan Vihdintien puistometsän rakentamiseen. Molemmat alueet ovat asemakaavassa vahvistettuja puistoja. Jos näille ei voida rakentaa tai niille voi rakentaa vain vähän, ei raitiotiellä ole myöskään asuntopoliittisia perusteita. Sen vuoksi kysymys Vihdintien raitiotiestä tulisi ratkaista vasta sen jälkeen, kun tiedetään, paljonko mainittuihin puistoihin voi rakentaa.

Puistojen rakennettavuus määräytyy MRL 54 §:n perusteella. Sen mukaan puistoja tai muita lähivirkistysalueita on oltava alueella tai sen lähiympäristössä riittävästi eikä luonnonympäristöön liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Etelä-Haagassa oli vuoden alussa 12 555 asukasta. Niistä arviolta noin 8 000 asuu Vihdintien, rautatien ja Kauppalantien muodostavan kolmion sisäpuolella. Heille Riistavuoren puisto on ainoa merkittävä lähivirkistysalue etenkin, kun pieni, kauniisti kumpuileva Haagan puisto on tarkoitus tasoittaa pääosin urheilukentiksi. Helsingin kaupunkistrategiassa on luvattu ”huolehtia siitä, että kaikilla helsinkiläisillä on vastaisuudessakin lyhyt matka lähiluontoon”. Keskuspuisto ja Talin ulkoilupuisto ovat kaukana.

Vihdintien ja Kehäradan välinen osa Etelä-Haagassa on kaavarungossa osoitettu kokonaan aluekeskuksen (C) rakentamiseen. Se merkitsi Haagan puistosta lähtevän seudullisen ulkoilureitin, ns. läntisen vihersormen, katkeamista. Samalla häviäisi usealle lajille tarpeellinen ekologinen käytävä. On kyseenalaista, tultaisiinko tätä poliittisesti tai oikeudessa hyväksymään.

Vuoden 2016 yleiskaavassa ns. pikaraitiotie on johdettu Vihdintietä pohjoiseen Espoon ja Vantaan rajoille saakka. Yleiskaavamääräyksen mukaan yhteys voidaan toteuttaa myös busseilla. Myöhemmin raitiotien linjaus on kuitenkin käännetty Kaupintielle, mikä ei tarjoa juuri minkäänlaisia mahdollisuuksia uudelle asuntotuotannolle. Kaupintien reunat on jo rakennettu pääosin toimistotaloin eikä Kehä I:n päälle voida järkevästi rakentaa asuntoja.

Vihdintien-Kaupintien raitiotielle ei ole asuntopoliittisia perusteita.

Riistavuorenpuistoon ja Vihdintien puistometsään ei voida ympäristösyistä ja

asukkaiden virkistystarpeiden vuoksi rakentaa läheskään niin paljon kuin kaavarungossa on suunniteltu.

Rautatien pohjoispuolella on säilytettävä seudullinen virkistysyhteys, läntinen vihersormi, luonnonmukaisena ja riittävän leveänä ulkoilureittinä ja ekologisena käytävänä.

4. Vihdintie vaikuttaa sen reunan rakentamiseen.

Vihdintien leveys vaikuttaa siihen, miten paljon tien reunaan jää tilaa rakentamiseen. Puilla reunustetuilla istutuskaistoilla raitiotiekiskot veisivät tilaa 10-12 metriä. Se johtaa siihen, että tien reunaan kaavailtua rakennusriviä, jonka myös Riistavuoriryhmä on vaihtoehdossaan hyväksynyt, joudutaan vastaavasti siirtämään metsään ja kallioille päin. Tämä merkitsisi arvokkaan näköalakallion reunan räjäyttämistä. Leveä Vihdintie johtaisi myös siihen, ettei talorivin ja puiston väliin mahtuisi kiinteistöjä palvelevaa tonttiyhteyttä. Vihdintiestä saa ihan kauniin bulevardin ilman raitiotietäkin.

Vihdintietä on kehitettävä nykytilanteen pohjalta ilman raitiotietä, joka kaventaisi asuntotuotannon mahdollisuuksia tien reunassa. Tiestä saadaan puuistutuksia täydentämällä kaunis bulevardi.

5. Haagan liikenneympyrän toimistokeskittymää on kevennettävä asunnoilla.

Riistavuoriryhmällä ei ole periaatteellista huomautettavaa siihen, että liikenneympyrän alue käytetään rakentamiseen. Kaavaehdotuksessa liikenneympyrään ehdotetaan pelkästään toimistokortteleita suhteellisen suurella tehokkuudella. Liikenneympyrässä tai sen lähistöllä ei kuitenkaan ole erityistä tarvetta toimistotiloille. Pitäjänmäellä on suhteellisen uusissa ja hyväkuntoisissa, liike-elämän erilaisia tarpeita varten suunnitelluissa rakennuksissa vapaata toimistotilaa. Jos sitä tulevaisuudessa tarvitaan vielä lisää, oikea ja luonteva paikka toimistokeskittymälle olisi Valimon aseman lähiympäristö.

Liikenneympyrän toimistopainotteisuutta voitaisiin siten hyvin keventää asuntojen hyväksi. Sitä puoltaa sekin, että kaavaehdotuksen perusteluissa ympyrän keskustaa kuvaillaan rauhalliseksi ja viihtyisäksi oleskelupaikaksi. Toimistojen sulkeutuessa se kuitenkin uhkaisi jäädä ”kuolleeksi” aukioksi.

Parhaiten asumistarkoitukseen sopisi ympyrän läntisin kortteli nro 29268. Se sijoittuu kauimmaksi vilkkaimmasta liikenneväylästä Vihdintiestä. Lisäksi välittömästi sen lounaispuolelle jää puistoalue, jota kautta pääsee helposti Talin ulkoilupuiston laajemmille viheralueille.

Haagan liikenneympyrän kortteli nro 29268 tulisi muuttaa asuntokortteliksi ja muiden toimistokortteleiksi ehdotettujen kortteleiden rakennusoikeutta vähentää.

Helsingissä, 8.12.2022

RIISTAVUORIRYHMÄ

Lauri Nordberg, ympäristöjuristi

Tuomo Kotimäki, metsänhoitaja

Helsingin kaupunkiympäristölautakunnalle

MUISTUTUKSEN TÄYDENNYS, KAAVAEHDOTUS nro 12756, HEL 2022-003717.

Täydennyksenä ja selvennyksenä Riistavuoriryhmän Haagan liikenneympyrän ja Vihdintien yllä mainitusta kaavaehdotuksesta tekemään muistutukseen Riistavuoriryhmä haluaa esittää seuraavaa:

Ryhmän ehdotus Vihdintietä koskevan osan irrottamisesta kaavaehdotuksesta tarkoittaa, ettei Vihdintiehen otettaisi tässä vaiheessa kantaa, ei positiivista, sen enempää kuin negatiivistakaan. Vihdintien-Kaupintien pikaraitiotiestä olisi tehtävä uusi, puolueeton selvitys, jossa selvitetään matkustajamäärät siinä tilanteessa, kun Espoon kaupunkirata ja Raide-Jokeri ovat käytössä. Vihdintien kaavasta olisi päätettävä selvityksen jälkeen samassa yhteydessä kuin Riistavuoren puiston kaavasta.

Riistavuoriryhmä kiinnittää vielä huomiota siihen, että pikaraitiotien pysäkkiväli olisi Vihdintiellä pienempi kuin mitä pikaraitioteilla yleensä sovelletaan. Esimerkiksi Huopalahdentielle on suunniteltu vain kaksi pysäkkiä. Munkkivuoren ostoskeskuksen ja Haagan liikenneympyrän pysäkinväli on yli 500 metriä. Ehdotus pysäkestä Keilahallin kohdalla hylättiin siitä syystä, että pysäkkejä olisi tullut liian tiheään. Vihdintielle on kuitenkin kaavailtu Valimonkujan kohdalle pysäkkiä, jonka pohjoispää olisi vain noin 280 metrin päässä Valimon asemasta. Se merkitsisi pikaraitiotielle pidentyviä matka-aikoja. Pysäkki on tarpeeton myös sen vuoksi, että Riistavuoren keskiosan maisemallisesti merkittävä näköalakallio on oleellisen tärkeä virkistysalue, jolle näistä syistä ei tule rakentaa.

Helsingissä 19.1.2023

RIISTAVUORIRYHMÄ, kaavoitukseen osallinen

Lauri Nordberg, ympäristöjuristi

Tuomo Kotimäki, metsänhoitaja